

STRATEGIA DE REFORMA IN EDUCATIE IN VIZIUNEA DEZVOLTARII DURABILE

Momentul actual in educatia romana este definit de un numar important de blocaje si crize ce se cer solutionate. Din perspectiva dezvoltarii durabile solutionarea unei crize nu trebuie sa provoace crize aditionale de amploare mai mare decat cele existente, ci sa rezolve crizele existente. O lista sumara de crize si masurile ce trebuie luate este descrisa in cele ce urmeaza:

Criza organizarii sistemului de educatie

PROBLEMA

Sistemul de educatie nu este organizat pentru a raspunde specific la nevoile de instruire ale copiilor, tinerilor, adultilor pe directiile lor de interes si conform cu capacitatile cognitive si cu abilitatile naturale ale acestora. De asemenea sistemul educativ nu este organizat spre a raspunde la nevoile actuale si de perspectiva a pietei fortei de munca.

SOLUTIE

Existenta a doua piete separate necorelate a cererii si ofertei fortei de munca se poate rezolva prin mecanisme de mediere si diferentiere a cererii si ofertei prin urmatoarele masuri organizatorice:

-1) Diferentierea ofertei educative pe categorii de copii, tineri, adulti in functie de nevoile specifice si de abilitatile specifice ale acestora.

In aceste directii de diferentiere vor fi incluse categoriile mari de varsta, copii, tineri, adulti; precum si categoriile mari de nevoi speciale. Aceste nevoi sunt:

- de emancipare a personalitatii si de crestere a abilitatilor;
- de performare intr-un domeniu specific;
- de cunoastere a noilor cuceriri stiintifice, tehnologice, artistice, etc;
- de adaptare la o nisa de pe piata muncii;
- de adaptare si la o alta cultura sau la un alt set de valori culturale;
- de integrare;
- de egalizare a sanselor de succes pe piata muncii;

- de raspuns la diferite crize;
- de formare de cutume si abilitati specifice de socializare, comunicare,
- de optimizare a rezultatului activitatilor;
- de protejare a mediului natural;
- de respectare a mediului socio-cultural;
- de leadership

2) Organizarea pietei muncii pe fise de competenta necesara obtinerii unei pozitii, aceasta incluzand calificativele pe aplicarea cunostintelor specifice.

Exemple de categorii cu nevoi speciale de educatie sunt: persoanele dotate, cu abilitati inalte si capabile de performanta; persoanele cu handicap senzorial, cu handicap locomotor, cu handicap intelectual sau mintal; cu handicap cultural; cu handicap social; cu handicap economic; cu izolare geografica; imigrantii; emigrantii; alte categorii.

Aceste directii se vor respecta organizatoric prin introducerea de module de educare pentru categorii specifice:

- invatamant de masa diferentiat pe domenii de interes corespunzatoare cu dezvoltarea locala;
- invatamant destinat categoriilor de copii, tineri, adulti cu nevoi speciale de educatie;
- invatamant de performanta destinat copiilor, tinerilor, adultilor cu capacitati si abilitati inalte;
- invatamant de recuperare-integrare-orientare destinat copiilor, tinerilor, adultilor ce prezinta lacune in sansele de integrare ulterioara pe piata muncii.

Toate aceste directii de organizare vor dezvolta oferte in unitati de educatie si oferte online, precum si oferte de educatie continua. De asemenea intre toate aceste tipuri de oferte se vor organiza puncte de transfer potential catre un alt tip de organizare si un sistem de credite transferabile pe nivele si directii de educatie-instruire.

Sistemul de organizare va cuprinde atat invatamantul de stat cat si cel privat, ofertanti publici, privati sau ONG-uri, ofertanti interni sau externi de educatie. Pentru realizarea acestei platforme largi de

colaborare se vor fixa criteriile de performanta pe diferite nivele de performanta, cu analiza complexa si neliniara a gradului de performanta.

Se va organiza de asemenea si sistemul de evaluare permanenta, proiectare de curricula, examinare periodica care va tine seama de piata mediata cerere-oferta educationala, de tintele, obiectivele, scopurile si idealurile educative promovate de scoala, de gradul de atingere a acestor obiective, de gradul de integrare pe piata muncii a absolventilor pregatiti in specialitatea data de tinte, obiective, scopuri, idealuri educationale. In cazul invatamantului preuniversitar, piata muncii va fi considerata si nivelul imediat superior de invatamant accesat de absolventi. In acest caz evaluarea se va face conform cu directia de formare si cu rezultatele obtinute conform politicilor unitatii de invatamant.

Aceasta evaluare permanenta va conditiona si finantarea unitatilor scolare, gradul de autonomie al acestora, plasarea acestora pe topuri nationale.

Administrarea unui astfel de sistem de educatie se va face cu ajutorul unei retele de centre locale de administrare publica care va fi format din reprezentanti a autoritatilor educative, a autoritatii administratiei locale, a comunitatilor locale, a unitatilor de invatamant, a parintilor, a elevilor, a factorilor economici zonali.

Serviciile de evacuare, proiectare didactica, formare profesionala, expertiza tehnica vor fi descentralizate si vor fi angajate de catre unitatile de administrare in functie de criterii precise. Pentru categoriile de servicii, evaluarile acestora se vor face de catre MEC care le va putea da sau retrage dreptul de functionare in functie de performantele obtinute. In cazul unor abuzuri din partea MEC autoritatile locale vor putea repune in drepturi aceste servicii in urma sesizarii unitatilor scolare, conflictul fiind mediat la nivelul prefecturilor in functie de programele educative ce servesc programele de dezvoltare locala, in functie de rapoartele scolilor, a consiliilor locale, sau ale MEC.

Criza informatiei si a curriculei

PROBLEMA

Curricula este suprateoretizata si neaplicativa, plina de termeni de specialitate neadecvati varstei, neinteresanta si orientata spre trecut, proiectata ne-creativ si permitand evaluarea prin reproducere directa fara participarea motivata de interesul pentru cunoastere a elevilor. De asemenea curricula permite numai procedeul de predare prin expunere interzicand procedee precum feedback-ul, dezbaterile, invatarea prin descoperire, invatarea prin experimentare directa si alte procedee mult mai eficiente.

SOLUTIA

Curricula va orienta si structura in functie de categoriile complete exprimate prin nevoi, abilitati si nise, tinand seama si de distributia statistica a grupurilor tinta.

-Astfel pentru categorii orientate catre adaptarea-integrarea pe piata muncii curricula nucleu va cuprinde 70% ,in timp ce la decizia scolii vor fi 30%. Aceste curricule vor fi urmate in proiectare de altele mai specifice in care raportul procentual va scadea pentru obligatorii si va creste pentru liber alese. In cadrul curriculei obligatorii vor fi integrate domenii de studiu si formare de abilitati care sa asigure: alfabetizarea functionala, utilizarea si exploatarea surselor de informare si dezvoltarea instrumentelor proprii de invatare; socializarea si comportamentul socio-economic corect; protectia mediului natural si social; multiculturalismul, toleranta culturala sau religioasa dragostea de tara, ducerea unui lucru la bun sfarsit.

-Pentru categoriile orientate catre dezvoltare de abilitati specifice, performanta, leadership, inventiva, creativitate, curricula obligatorie va avea o pondere de 30%, iar cea optionala de 70%, dezvoltand si trasee de optiune individualizata in alegerea rutei educative.

In aceste cazuri curricula obligatorie va avea domenii de studiu si formare de abilitati care sa asigure: dezvoltarea motivatiei de invatare; curiozitatea fata de nou; creativitatea; dezvoltarea de abilitati specifice; dezvoltarea auto-motivata si auto-impusa de programe de lucru proprii; optimizarea potentialelor la nivel de performanta.

Curricula la alegere se va forma in mod specific fiecarei unitati scolare si fiecarui elev in cazul necesitatii unor trasee individualizate de educatie.

-Pentru celelalte categorii cu nevoi speciale de educatie curricula obligatorie va fi de 50%, iar cea obtionala tot de 50%. In cazul curriculei obligatorii se vor integra domenii de studiu si formare de abilitati orientate catre: adaptarea la contextul ce a definit nevoile speciale, integrarea functionala pe piata muncii; alfabetizarea functionala necesara integrarii; utilizarea surselor de date si a instrumentelor proprii de invatare.

Fiecare dintre domeniile de studiu vor fi creditate cu un numar de puncte si fiecare categorie va putea studia online curricula altei categorii, fiind examinata pe ce a studiat, notata online pe sistemul de credite transferabil. Evaluarea finala va cuprinde domeniile studiate in scoala, in afara scolii precum si nivelul atins pe fiecare domeniu. Aceasta evacuare va fi ceruta la admiterea in urmatorul nivel de educatie sau pe piata muncii.

Pentru toate categoriile curricula va fi orientata astfel incat sa aiba aplicabilitate directa in practica, sa dezvolte abilitatile specifice si sa deschida nevoia de cunoastere suplimentara si de performanta.

Criza abandonului sau neintegrarii scolare

PROBLEMA

Romania detine in Europa un trist record la violenta in scoala, la abandonul scolar si locuri sub medie la performatele educatiei in scoala

SOLUTIA

Sistemul scolar capabil sa ofere diversitate in programele scolare si specific, aplicabilitate directa, precum si educatie diferentiata sau individualizata va deveni un atractor puternic pentru utilizatori.

Posibilitatea de construire a unor trasee individualizate de educatie prin lucrul pe alte curricule precum si sistemul de credite transferabile va permite de asemenea atat diversificarea ofertei educationale cat si motivarea copiilor pentru studiu.

Filtrul de admitere in unitatile de nivel superior care va cere anumite cunostinte pe domenii specifice si la un anumit nivel de performanta va fi un alt factor motivator specific.

Controlul strict al calitatii curriculei si corectitudinea evaluarilor pe criterii multiple va permite elevilor sa-si identifice nivelul actual si sa-

si concentreze eforturile atat pentru marirea nivelului de performanta cat si pentru recuperarea caracteristicilor insuficient dezvoltate.

Evaluările parțiale sau finale de tip BAC sau BAC internațional nu vor fi eliminatorii pentru continuarea studiilor ci orientative pe domeniile în care utilizatorul poate dezvolta performanța.

Pregătirea cadrelor didactice orientată către înțelegerea nevoilor și caracteristicilor specifice categoriilor de utilizatori va permite de asemenea diversificarea și adecvarea stilurilor de predare și lucru cu utilizatorii.

Toate aceste măsuri vor asigura re-motivarea utilizatorilor spre educație și integrarea lor pe piața muncii în domenii în care pot performa pe principiul “no child left behind”.

Aceste măsuri vor fi valabile și în cazul tinerilor sau a adulților.

Criza respectului față de drepturile civice și a responsabilităților civice

PROBLEMA

România este cunoscută tot cu un trist record în privința lipsei de educație socială și civică. Sunt deja cunoscute reacțiile mediului internațional la adresa modului în care se comportă românii plecați la lucru în alte țări, incluzând aici și cetățenii români de etnie rromă.

SOLUȚIA

Rolul educației este de a dezvolta abilități, caractere etice și morale și de a da un set de cunoștințe practice bazate pe fundamente teoretice solide. Sistemul actual bazat pe instruire în special teoretică și cu aplicabilitate practică redusă nu are formată și latura educativă. Această latură va deveni prioritară în viitor deoarece prin dezvoltarea Internetului, a bazelor de date “free” și a tehnicilor “open source”, instruirea la orice nivel se poate deja face și în afara școlii. Deși încă nu există o ofertă structurată pe pași a Internetului, așa cum este proiectată o curricula, există curricule integrale pe internet, incluzând cursuri ale marilor universități, forme de lucru la distanță și alte facilități care reorientează rolul școlii către educarea înțelegerii, a comportamentului, a dezvoltării de abilități și a utilizării de resurse de date, misorând rolul clasic al instruirii.

De fapt aceasta tendinta fireasca se coreleaza si cu nevoile specifice de educatie impuse de crizele actuale. Aceste crize cer programe de educatie-instruire specific orientate. Exemple sunt:

- crizele de mediu ,care cer programe de educare-instruire cu aplicare practica;
- cele legate de multi-culturalism si de toleranta culturala si religioasa;
- crizele de adaptare la un alt mediu socio-cultural;
- de dezvoltare a potentialelor proprii;
- de succes in cariera;
- de inventivitate si creativitate in reutilizarea resurselor secundare ce sunt deseuri ale exploatarii resurselor primare;
- de micorare a amprentei ecologice prin dezvoltarea unei etici de mediu natural sau socio-cultural;
- si altele.

Din aceste motive, educatia devine prioritara fiind sustinuta de o instruire orientata catre cunostinte specifice care sa identifice profilul si dinamica crizelor, rolul si posibilitatile de solutionare a crizelor. Cunostintele teoretice ce sunt necesare intelegerii acestor problematici pot fi mult mai profunde decat cele actuale, insa orientate direct catre gestionarea sau rezolvarea unor crize existente.

Neglijarea acestor aspecte si proiectarea unei curricule departe de problemele cotidiene sau de viitor nu ajuta nimanui. O curricula completa de la gradinata la facultate acopera o perioada de viata de 20 de ani, adica aproape o treime din varsta medie si aproape jumatate la fel de mult cat viata productiva.

Daca in urma parcurgerii unei curricule nu s-a ajuns la dezvoltarea de abilitati si cunostinte care sa permita absolventilor sa performeze pe piata muncii, sa aiba o evolutie sociala de succes si sa rezolve crizele din perioada maturitatii, atunci acea curricula nu si-a indeplinit rolul.

Proiectarea unei curricule trebuie sa fie un proces adaptativ si perfectionist permanent. Nu putem proiecta viitorul de peste 20 de ani, caci suntem martorii evolutiei extrem de rapide si pe directii impredictibile din ultimii 20 de ani. Putem insa orienta catre surse de date si pe trasee individualizate de instruire pe directiile de motivatie a utilizatorului. Acest demers plecat de la managementul crizelor va asigura in mod continuu atat motivatia, succesul social, caracteristicile

etice si morale, cat si gestionarea eficienta a problemelor curente prin cresterea respectului fata de datoriile civice, drepturile civice si responsabilitatile civice.

Aceste directii bazate pe respect, etica, morala, competenta, responsabilitate si calitate/valoare vor fi coloana vertebrala comportamentala atat in relatiile dintre profesori, elevi, parinti, comunitate, cultura, tara cat si in relatiile comportamentale pe piata muncii sau in relatiile cu mediul natural si cel social.

Criza integrarii pe piata muncii si a performarii in domeniile de activitate

PROBLEMA

Anul 2007 a detinut un trist record al populatiei capabila de munca care a emigrat in alte tari in cautarea locurilor de munca. Daca initial acest fenomen (capsunarii) a adus Romaniei un flux de capital prin trimiterea de bani in tara de catre lucraorii plecati, pe parcurs acest fenomen va provoca un dezastru economic deoarece dupa perioada de adaptare romanii plecati vor lua dupa ei si familiile, lasand piata fortei de munca din Romania fara lucraorii. Acest fenomen corelat cu o scadere a natalitatii, pune Romania in pericolul de a fi pe viitor populata de pensionari ce nu-si vor mai lua pensiile din lipsa tinerilor implicati pe piata de munca romaneasca.

SOLUTIA

Integrarea absolventilor pe piata muncii este una dintre problemele majore ale educatiei. Normele europene prevad necesitatea acestei integrari la maxim patru luni de la absolvire. Acest lucru este in momentul actual imposibil deoarece cunostintele si abilitatile formate in sistemul educativ nu coreleaza aproape de loc cu nevoile pietei muncii si datorita faptului ca piata muncii nu si-a definit inca nevoile de educatie din cauza slabei competitivitati pe care o are. Pe de alta parte diplomele obtinute in sistemul educativ nu au acoperire valorica prin cunostinte specifice, astfel incat dau rezultate false asupra cunostintelor si abilitatilor formate, chiar daca cererea si oferta se intalnesc.

Din acest motiv demersurile ce trebuie facute pentru o optimizare a integrării și performării pe piața muncii vizează ambele domenii, educația și piața muncii.

Aceste măsuri sunt:

- ridicarea gradului de competitivitate a unităților școlare prin măsuri de descentralizare administrativă corelată cu finanțare pe performanță specifică dată de îndeplinirea scopurilor, obiectivelor și direcțiilor de structurare a programelor, criteriul unic de evaluare fiind procentul de absorbție al absolvenților pe direcția lor de formare.

- intensificarea prin programul enrichment a atragerii de specialiști care să ofere direcții de educare-instruire performante și integrarea ulterioară a programelor performante în conformitate cu absorbția pieței și cu programele de dezvoltare locală;

- atragera de specialiști formați în marile universități care să îmbunătățească oferta de educație ca direcții și nivel;

- recunoșterea diplomelor universităților top 100 din orice top internațional;

- numirea pe post și promovarea în sistem pe baza de competență, profesionalism, aplicabilitate, calitate, validitate, sustenabilitate, rezultate. Această direcție trebuie reglementată prin legi specifice atât în sistemul de educație cât și pe piața muncii. Se va întrerupe astfel lanțul neperformant de pile, cunoștințe, relații, influențe, corupție și se va crea un sistem de reînnoire a matricii de formatori pentru piața și de decidenți pe piața care să optimizeze și să eficientizeze piața muncii și sistemul de educație.

- introducerea și perfecționarea sistemului de formare permanentă “long life learning” și largirea ofertei de educație specifică care să răspundă la nevoile pieței;

- largirea rețelei de colaborare internațională pe formare profesională;

- obligativitatea formării permanente pe direcțiile de necesitate personală și de necesitate de program a profesorilor și orientarea acestui training în mod specific către dezvoltarea de abilități, înțelegerea individualității, a diversității și a unității în diversitate, a mecanismelor ce declanșează emanciparea abilităților cognitive, aplicative, evolutive sau adaptative și a factorilor motivaționali necesari succesului pe piața.

-dezvoltarea de programe de educatie specifica pentru imigrantii straini in Romania

Criza politicilor educationale

PROBLEMA

In momentul actual Romania este inca ancorata in modelele educationale ale educatiei industriale, care nu mai corespund realitatilor prezente si a celor viitoare. Caracteristicile principale ale acestei politici sunt:

- ancorarea in orientari spre trecut;
- imobilitatea curriculei;
- o politica de personal ce nu asigura trasee diferite de cariera didactica nici nu este corelata cu nevoile actuale ale scolilor;
- o politica in privinta elevilor ce nu tine seama de caracteristicile individuale;
- o franciza administrativa ce nu a fost selectata pe criterii de competenta ci pe criterii de apartenenta la un partid politic;
- un sistem de formare profesionala invecitat ce ignora cele mai bune practici mondiale;
- o politica deficitara de colaborare cu parintii si comunitatea;
- o ignorare a specialistilor in educatie concretizata prin putinatatea sau lipsa cererii de studii de analiza, de impact si realizare a modelelor de implementare a reformelor;
- o lipsa totala in structurile administrative de policy makers pe educatie si o lipsa de interes totala in formarea acestui tip de specialisti;
- lipsa specialistilor in educatie la nivelul unitatilor de educatie;
- o politica salariala nestimulativa pentru tineri si pentru performanta.

Toate aceste lipsuri duc la consecinte ce tin de lipsa de adaptabilitate a sistemului la dinamica crizelor, la dinamica innoirii si la dinamica fortei de munca.

Din punct de vedere economic toate aceste lipsuri duc la costuri uriase prin:

- lipsa de eficienta a sistemului de educatie pe piata de munca;
- lipsa de incredere a capitalului strain in forta de munca din Romania.

De exemplu investitorii straini rareori aduc cu ei si familia considerand ca sistemul educativ romanesc nu le acorda sansa promovarii la standardele de acceptabilitate a marilor universitati.

-cresterea increderii tinerilor in sistemele de educatie si economice a tarilor avansate urmata de emigrarea unui procentaj din ce in ce mai mare de tineri, cu consecinte dramatice asupra fortei de munca din Romania. Raportul dintre numarul celor ce lucreaza si cel al pensionarilor a ajuns aproape de 1la1, iar productivitatea muncii a scazut atat de mult incat Romania exporta de doua ori mai putin decat importa.

SOLUTIA

Se impune cu stricta necesitate schimbarea totala a politicilor educationale prin urmatoarele masuri:

-descentralizarea programelor educative,ofertare de curricula si de formare profesionala care trebuie oferite de catre personalitati juridice independente de structurile administrative ale MEC;

-introducerea prin colaborare cu institutii de profil internationale a unei linii de profesionalizare inalta in educatie si in policy making pe educatie;

-implicarea organizatiilor nonguvernamentale de educatie si a celor de parinti sau de studenti in dezvoltarea de politici educationale;

-introducerea de mecanisme obligatorii de feedback care sa asigure validitatea si aplicabilitatea programelor si care sa impiedice abuzurile sau coruptia din sistem;

-introducerea unor linii de trasee de cariera didactica care sa permita atat pastrarea personalului didactic ce trebuie reconvertit pe alte directii de formare decat cele initiale, cat si utilizarea acestora in programele specifice scolii ce nu sunt programe didactice, exemplu programe de finantare, de aplicare practica, de colaborare cu terti, etc.

-dezvoltarea unor linii de control al calitatii educatiei care sa plece de la datele initiale concrete si care sa urmareasca progresul si/sau performanta;

-conditionarea nivelului de finantare de nivelul de progres si/sau de performanta;

-formarea unor programe de reconversie profesionala permanenta care sa permita adecvarea la noi necesitati a profesorilor;

- introducerea obligativitatii formarii continue a profesorilor corelata cu nevoile de formare constatate prin evaluarile periodice;
- crearea unor linii paralele de finantare a unitatilor scolare prin participarea de finantatori privati;
- largirea spectrului de programe de educatie ce corespund nevoilor de piata;
- crearea unei curriculum nucleu cu un nivel calitativ de nivel mondial si modernizat ca directii. Acest deziderat se poate realiza prin dezvoltarea interna sau prin colaborare cu centre internationale specializate. Un exemplu international de succes este Singapore care a ajuns lider mondial pe TIMSS prin preluarea completa a curriculei din UK, sau China care a beneficiat de curricula americana formata in centrul specializat William & Mary
- crearea unui cadru competitiv real in privinta ofertelor educationale incluzand manuale, curricule, programe;
- crearea de corpuri de experti care sa preia partea de programe de specialitate;
- formarea unor retele de excelenta din randul profesorilor ce vor asigura programe de mentorin sau de tutoring, aprofundare, accelerare, enrichment in cadrul normei lor didactice;
- introducerea tehnicilor de cercetare psiho-pedagogica ca obligativitate in programele de formare profesionala;
- atragerea de know-how si tehnologii didactice de succes de pe piata internationala;
- promovarea experientelor de succes si multiplicarea acestora;
- ierarhizarea neliniara a unitatilor de educatie pe baza de performante pe domeniile de performanta;
- introducerea cu obligativitate a programelor de enrichment in toate formele de educatie. Aceste programe vor asigura permanenta modernizare si adaptare la nou a sistemului de educatie;
- introducerea programelor de formare de formatori pe toate directiile de politica educationala;
- introducerea tipurilor de evaluare moderne si a programelor de succes de tip BAC international;
- introducerea unor metodologii etice de evaluare a tuturor componentelor procesului educativ care sa evite abuzurile de orice fel si reglementarea intrarilor si iesirilor din sistemul educativ prin negocieri cu toti factorii implicati.

Mentionam ca toate aceste masuri de politica educationala sunt concordante cu recomandarile EU si cu experientele de succes internationale in educatie.

Florian Colceag

Presedinte EDU-GATE

Presedinte IRSCA GIFTED EDUCATION